

– розгорнуті у часі та необмежені щодо їх просторового використання. Ігри на основі коректурних таблиць цікаві та різноманітні.

Список використаних джерел

1. Гавриш Н. Логічні схеми для інтегрованих занять. *Дошкільне виховання*. 2005. № 12. С. 8-10.
2. Гавриш Н., Безсонова О. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дошкільників: Методичний посібник. Київ: Слово, 2015. 120 с.
3. Рудік О.А., Березюк А.В. Інноваційні технології в ДЗН. Київ : Основа, 2017. 240 с.

Фуделло Аніта Степанівна,
студентка магістратури спец.012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Борова В. Є.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

ЗМІСТ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження зумовлена новини тенденціями в розвитку системи вітчизняного дошкільного виховання; соціальною значущістю проблеми розвитку у дітей діалогічного мовлення, формування мовленнєвої компетентності у різних видах діяльності.

Мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку визнана однією з провідних базових характеристик особистості (А. Богуш, М. Василенко, С. Парамонова), одним з чинників якої є діалогічна компетентність.

Завдання та зміст розвитку у дітей діалогічного мовлення дозволяє визначити знання специфіки та її особливостей у формуванні діалогічних умінь. Навчання дітей старшого дошкільного віку використовувати діалог як спілкування є головною метою формування діалогічних умінь [1].

У повсякденному житті та на заняттях бесіда вихователя з дітьми, наприклад, не підготовлений попередньо діалог, є провідним засобом формування діалогічних умінь.

Людині властива потреба спілкуватися в суспільстві, обмінюватися з людством відчуттями, роздумами, емоціями. Більшою мірою ця потреба властива саме дитині. У процесі впровадження різних форм роботи (фронтальних, групових, індивідуальних) вихователь веде спілкування з дітьми [4].

Прогулянка є найкращим часом для колективного спілкування. Часи прийому та відправлення дітей додому є оптимальними для проведення індивідуальних бесід. Не потрібно чекати, коли дитина сама за своєю ініціативою підійде до вихователя, найчастіше вона й виступає ініціатором спілкування [3, с. 25].

Спілкування може бути заздалегідь спланованим і навпаки. Вихователем наперед продумуються заздалегідь сплановані бесіди. За бажанням дитини або вихователя виникають спонтанні розмови упродовж прогулянок, ігор, режимних процесів, які педагог не планує.

Вихователь використовує всі періоди життєдіяльності закладу дошкільної освіти для бесід із дітьми. Від вікових особливостей дітей та завдань виховання залежить тема та зміст діалогу.

Метод словесних доручень використовується для формування діалогічних умінь. Можна дитині дати доручення – передати щось батькам, звернутися з проханням до помічника вихователя, допомогти зачесати ляльку та ін. [3]

Для запам'ятовування інформації та її кращого засвоєння вихователь просить відтворити виконане доручення. У дитини після здійснення прохання необхідно поцікавитись, як вона її виконала.

Читання художньої літератури є одним із засобів формування діалогічних умінь, адже саме читання демонструє дітям зразки діалогу.

Посилити не лише форму різних висловлювань, а й застосовувати у мовленні різноманітні види інтонації, підтримати розвиток логіки спілкування допомагають бесіди із застосуванням питань та відповідей [2].

Розвитку умінь складати діалоги сприяють заняття з мовленнєвого розвитку, де діти мають змогу повправлятися у спілкуванні, формувати навички висловлювати свою думку, відстоювати її, задавати питання співрозмовнику, дотримуватись правил мовленнєвого етикету, вступати до чисісь розмови, переконувати.

Різні ігри, наприклад, сюжетно-рольові, дидактичні, рухливі, ігри-інсценування, ігри-драматизації є продуктивними методами розвитку діалогічних умінь дітей дошкільного віку. Саме ігрова творчість дітей дошкільного віку дозволяє виявити багатство та різноманітність дитячого діалогу. Розвиток самої гри сприяє розвитку у дітей умінь слідувати правилам поведінки у діалозі та використовувати різні діалогічні репліки [3, с. 26].

Іграшкові предмети (іграшкові телефони, радіо, телевізор, каса та інші) сприяють стимуляції дитячих діалогів у грі [22, с. 176].

Засвоєні дітьми мовні вміння, швидкість реакції на почуте розвивають дидактичні ігри. Розроблено величезну кількість дидактичних ігор у методиці розвитку мовлення: «У гостях у ляльки», «Факти», «Магазин», «Згоден, не згоден», «Телефонна розмова» [3, с. 27].

Активні ігри, які містять діалоги, дуже корисно використовувати в роботі з дітьми, наприклад, «Гуси-гуси», «Піжмурки», «Вовк та козенята», «Фарби» та ін. Вони забезпечують навички міркувати над висловленням партнера, адресувати мовний акт співрозмовнику, правильно формулювати запитання, висловлювати свою думку.

Об'єднують дітей ігри драматизації, ігри – інсценування, що мають у собі сюжет, хронологічність ігрових дій, цікавий знайомий текст. У даних іграх дитина дошкільного віку приміряє роль вигаданого героя, практикує його позицію. З допомогою іграшок, ляльок, картинок, виразних рухів розвивається діалогічне мовлення дітей [4].

Молодшим дошкільникам доступні ігри - інсценування, які сприяють координації ігрових дій партнерами та практикуються в діалогах, запозичених із художньої літератури. Робота з підгрупами, ігрова та комунікативна мотивація безпосередньої освітньої діяльності, організація простору спілкування, не дисциплінарні

форми залучення та утримання уваги – є педагогічними умовами організації діалогу дошкільника з ровесниками.

Колективні бесіди, громадська діяльність, наприклад, спільне малювання, аплікація, конструювання, художня праця – все це є методами та прийомами розвитку діалогу [1].

Своєрідність дитячого діалогу та оволодіння діалогом – більше ніж просто оволодіння композиційним змістом мовлення. Це, перш за все, організація діалогічної форми, відповідне ставлення до партнера, активного запитувача та вміння розуміти та чути товариша, привернути його увагу до своєї діяльності та особистості, бути цікавим співрозмовником та цікавитися у діалозі товаришем [2].

Отже, у спілкуванні з вихователем діти набувають моделей ведення діалогу. Навчання позаситуативному спілкуванню, підтримувати бесіду про предмети, що перебувають у полі зору – всьому цьому дитина навчається у спілкуванні з дорослим. Варто зазначити, що саме в діалозі з однолітками мова дошкільника більш розгорнута та вільна, ніж у діалозі з вихователем. Найважливішим показником розвиненості комунікативної компетентності та вдосконалення діалогічних умінь у безпосередньої діяльності дошкільника є спілкування з однолітками.

Список використаних джерел

1. Анішук А. Мовлення як засіб самовираження старшого дошкільника: навчально-методичний посібник [для вихователів, практичних психологів, батьків та студентів дошк. відділ. пед. вишів]. Ніжин : Ніжинський держ. ун-т ім. М. Гоголя, 2013. 113 с.

2. Бенера В. Є., Маліновська Н. В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 384 с.

3. Бобровська К. Методи розвитку мовлення дітей дошкільного віку *Збірник наукових статей учасників Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, магістрів та молодих науковців «Сучасне дошкільня: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку»* (23 жовтня 2020 року) / за заг. ред. проф. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 343 с.

4. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : Монографія. Київ: Видавничий дім «Слово», 2010. 374 с.